Lietas Nr. C15183113

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā, 2013.gada 24.septembrī

Jelgavas tiesa: tiesnese J.Mauliņa,

izskatīja rakstveida procesā civillietu Studiju un zinātnes administrācijas prasībā pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 15.maijā tiesā saņemta Studiju un zinātnes administrācijas maza apmēra prasība pret /pers. A/ par nauda piedziņu, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam parādu Ls 338,15 apmērā, t.sk., kredīta pamatsummu Ls 150, kredīta procentus Ls 38,15, līgumsodu Ls 150, kā arī tiesas izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar 2001.gada 12.aprīlī starp prasītāju un atbildētāju noslēgtā Studiju kredīta līguma Nr. 04396 1.1. un 3.1. apakšpunktu, pamatojoties uz Latvijas Lauksaimniecības universitātes (turpmāk – LLU) kredītu piešķiršanas komisijas apstiprinājumu, prasītājs izsniedza atbildētājam studiju kredītu no valsts budžeta līdzekļiem Ls 150 apmērā ar mērķi, lai segtu maksu par atbildētāja studijām LLU 2000./2001. akadēmiskā gada 2.semestrī. Saskaņā ar līguma 3.1.3. apakšpunktu, prasītājs studiju kredītu pārskaitīja uz augstskolas norēķinu kontu.

Norāda, ka galvenā parāda summa aprēķināta no 2002.gada 12.novembra līdz 202.gada 11.novembrim. 2002.gada 11.septembrī atbildētājs tika izslēgts no studējošo saraksta, tādēļ studiju kredīta pamatsummas atmaksa bija jāuzsāk 2002.gada 11.novembrī saskaņā ar līguma 3.3.1. apakšpunktu un Ministru kabineta 2001.gada 29.maija noteikumu Nr. 219 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts no valsts budžeta līdzekļiem" 30.1.apakšpunktu, kur noteikts, ka kredītu sāk atmaksāt ne vēlāk kā ar trešo mēnesi pēc studiju pārtraukšanas, t.i., 2002.gada 12.novembrī.

Pamatojoties uz LLU 2002.gada 25.septembra pārskatā norādīto informāciju par atbildētāja eksmatrikulāciju no LLU, prasītājs 2002.gada 3.oktobrī nosūtīja atbildētājam vēstuli Nr. 1-14/2497 „Par studiju kredīta atmaksām", kurā prasītājs informēja atbildētāju, ka studiju kredīta pamatsummas un procentu atmaksa ir jāuzsāk ne vēlāk kā trešajā mēnesī pēc studiju pārtraukšanas. Vēstules pielikumā atbildētājam tika nosūtīts studiju kredīta pamatsummas un kredīta procentu desmit gadu atmaksas grafiks, aicinot parakstīt vienu atmaksas grafika eksemplāru un iesniegt to prasītājam.

Norāda, ka atbildētājs līdz prasības pieteikuma iesniegšanas dienai nav parakstījis studiju kredīta pamatsummas un procentu atmaksas grafiku. Pēc atmaksas grafika nosūtīšanas atbildētājs neuzsāka kredīta pamatsummas un kredīta procentu atmaksu.

2004.gada 10.janvārī prasītājs nosūtīja atbildētājam vēstuli Nr. 1-14/695, kurā informēja atbildētāju par prasītāja konta maiņu Valsts kasē un par kopējo parāda summu. Ņemot vērā, ka atbildētājs neuzsāka studiju kredīta parāda summas atmaksu, 2006.gada 20.aprīlī prasītājs atbildētājam nosūtīja brīdinājumu Nr. 1-14/4425/B, kuru atbildētājs saņēma 2006.gada 9.maijā. Brīdinājumā atbildētājs tika informēts par parāda summas apmēru, kas 2006.gada 20.aprīlī kopā ar līgumsodu bija Ls 143,64. Informējot atbildētāju par studiju kredīta saistībām un parāda summu un aicinot atbildētāju uzsākt pildīt līgumā noteiktās saistības, laikā no 2006.gada 21.decembra līdz 2012.gada 22.novembrim prasītājs atbildētājam nosūtīja desmit vēstules, tai skaitā sešas informatīvās vēstules „Par studiju kredīta saistībām", vienu pretenziju – 2007.gada 16.aprīlī, kuru atbildētājs saņēma, 2008.gada 21.janvārī informatīvu vēstuli par konta maiņu Valsts kasē, 2011.gada 16.februārī vēstuli Nr. 1-14/295 „Par studiju kredīta saistībām 2011.gada 16.februārī", informējot atbildētāju par līgumsoda pārrēķinu, pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumu Nr. 219 33.^{6} punktu, 2012.gada 4.jūnija brīdinājumu Nr. 1-14/723/B.

Ņemot vērā to, ka atbildētājs nepildīja līguma 3.3.1. apakšpunktā noteikto pienākumu – pilnu norēķinu veikt ne vēlāk kā desmit gadu laikā no studiju kredīta pamatsummas un kredīta procentu atmaksas uzsākšanas brīža, prasītājs 2012.gada 4.decembrī nosūtīja atbildētājam paziņojumu Nr. 1-14/225/B „paziņojums par līguma izbeigšanu sakarā ar termiņa notecējumu", kuru atbildētājs nesaņēma. 2013.gada 21.janvārī prasītājs vienkārša pasta sūtījumā nosūtīja atbildētājam atkārtotu paziņojumu Nr. 1-14/81/B „Paziņojums par līguma izbeigšanu sakarā ar termiņa notecējumu".

Norāda, ka līdz prasības iesniegšanas dienai atbildētājs nav veicis nevienu iemaksu studiju kredīta parāda summas atmaksai un kopējā parāda summa ir Ls 338,15.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1574., 1587, 1717.pantu, 1720.panta 2.punktu, 1756., 1943.pantu, 1999.gada 9.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 86 „Studiju kreditēšanas noteikumi"17., 18., 33.punktu, Ministru kabineta Nr. 219 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts no valsts budžeta līdzekļiem".

Tā kā galvenais parāds prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 1500 latus, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.19 panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Civilprocesa likuma 250.25 panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītājam izskaidrotas tiesības lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē (lietas 52.lapa). Tiesā nav saņemts prasītāja paziņojums par nepieciešamību iztiesāt lietu tiesas sēde.

Atbildētājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.21 panta prasībām, nosūtīts prasības pieteikums un atbilstoši Civilprocesa likuma 250.22panta prasībām atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības (lietas 53.lapa).

Atbildētājs paskaidrojumus nav iesniedzis, nekādi iesniegumi tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, pusēm savlaicīgi paziņojot par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Civillikuma 1.pants nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Civillikuma 1.pantā norādītais labas ticības princips nozīmē, ka katram civiltiesiskās saistības dalībniekam savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāpilda, ņemot vērā pretējās puses intereses.

Tiesa konstatē, ka 2001.gada 12.aprīlī starp pusēm tika noslēgts Studiju kredīta līgums Nr. 04396 (lietas 17.-20.lapa) un atbildētājs ir saņēmis Ls 150 lielu kredītu, ko apliecina prasītāja iesniegtais 17.04.2001. maksāšanas uzdevums Nr. 84, izraksts no 17.04.2001. maksāšanas uzdevuma Nr. 84 pielikuma (lietas 21.-22.lapa). Lietā nav strīda par minētā līguma noslēgšanas faktu un naudas izsniegšanas faktu.

No Latvijas Lauksaimniecības universitātes 2002.gada 25.septembra pārskata par studiju kredīta ņēmējiem (lietas 23.lapa), redzams, ka atbildētājs nesekmības dēļ 11.09.2002. izslēgts no studējošo saraksta.

Līguma 3.3.1.punktā noteikts, ka kredīta ņēmējam ir pienākums parakstīt kredīta atmaksāšanas grafiku un uzsākt kredīta pamatsummas un procentu atmaksāšanu ne vēlāk kā trešajā mēnesī pēc studiju pārtraukšanas vai 12.mēnesī pēc studiju pabeigšanas, pilnu norēķinu veikt ne vēlāk kā desmit gadu laikā no kredīta pamatsummas un kredīta procentu atmaksas uzsākšanas brīža, katru gadu atmaksājot vienu desmito daļu no kopējās kredīta pamatsummas un kredīta procentus.

Savukārt,līguma3.2.1.punktā noteikts, ka procentus par kredītu aprēķina, sākot ar trešo mēnesi pēc studiju pārtraukšanas vai ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas, piemērot piecu procentu likmi gadā un pieņemot, ka gadā ir 360 dienas. Procenti tiek aprēķināti par kredīta neatmaksāto pamatsummu, atbilstoši faktiskajam kredīta izmantošanas kalendāro dienu skaitam, ieskaitot kredīta izmaksas un galīgās atmaksas dienas.

No lietas materiāliem pievienotā 03.10.2002. paziņojuma par studiju atmaksām (24.lapa) un studiju atmaksas grafika (lietas 25.-27.lapa), redzams, ka prasītājs izsūtījis atbildētājam paziņojumu par studiju kredīta atmaksām, kurā atbildētājs informēts par kopējo kredīta pamatsummu un kredīta atmaksas grafiku, vienlaicīgi lūdzot nosūtīt vienu parakstītu atmaksāšanas grafiku uz Studiju fondu.

Kā redzams no lietas materiāliem, prasītājs vairākkārt 03.10.2002., 10.01.2004., 20.04.2006., 21.12.2006., 16.04.2007., 21.01.2008., 20.11.2008., 26.11.2009., 16.02.2011., 28.11.2011., 04.06.2012., 22.11.2012. atbildētājam ir nosūtījis paziņojumus par studiju kredīta saistībām(lietas 28. - 40.lapa), taču atbildētājs parādu nav samaksājis. 2012.gada 4.decembrī prasītājs ir paziņojis atbildētājam par līguma izbeigšanu sakarā ar termiņa notecējumu (lietas 41.lapa), norādot, ka uz 2012.gada 4.decembri atbildētāja parāds ir Ls 338,15, un pieprasījis nedēļas laikā no paziņojuma nosūtīšanas dienas atmaksāt studiju kredīta parādu. 2013.gada 21.janvārī prasītājs atkārtoti paziņojis atbildētājam par līguma izbeigšanu sakarā ar termiņa notecējumu (lietas 43.lapa). Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka parāds samaksāts, kas saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Tiesa uzskata, ka starp pusēm noslēgtais Studiju kredīta līgums Nr. 04396 ir atbilstošs Civillikuma prasībām, un atzīstams, ka

saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu starp pusēm noslēgts aizdevuma līgums. Tā kā aizdevuma līgums noslēgts likumā noteiktajā kārtībā, tad tiesīgi noslēgts līgums atbilstoši Civillikuma 1587.panta noteikumiem uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Tiesas ieskatā, prasītājam ir tiesības prasīt līguma izpildi no atbildētāja, jo lietā ar maksāšanas uzdevumiem pierādīts, ka prasītājs izsniedzis aizdevumu atbildētāja studijām.

Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu, aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Saskaņā ar Civillikuma 1946.pantu procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Atbilstoši Civillikuma 1756.pantam pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.

Saskaņā ar līguma noteikumiem par kredīta izmantošanu tika noteikta piecu procentu likme gadā (līguma 3.2.1.punkts). Saskaņā ar Civillikuma 1762.panta 1.punktu pienākums maksāt procentus izbeidzas pilnīgi ar galvenās saistības izbeigšanos.

Tiesa atzīst, ka pamatparāda Ls 150 apmērs un aizdevuma lietošanas procentu apmērs Ls 38,15 pierādīts ar prasības pieteikumā ietverto aprēķinu (lietas 4.-6.lapa), jo nav apstrīdēts. Minētās summas saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu tiesai nav pamata apšaubīt.

Ņemot vērā to, ka atbildētājs nepildīja Studiju kredīta līguma 3.3.1.punktā noteikto pienākumu – pilnu norēķinu veikt ne vēlāk kā desmit gadu laikā no studiju kredīta pamatsummas un kredīta procentu atmaksas uzsākšanas brīža, prasītājs izbeidzis līgumu 2012.gada 12.novembrī un saskaņā ar līguma 5.2.2.punktu rakstveidā nosūtījis (lietas 19., 41., 42., 43.lapa).

Civillikuma 1589.pantā noteikts, ka vienpusēja atkāpšanās nolīgumair pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar pašalīgumaraksturu.

Tiesa uzskata, ka prasītājs ir pierādījis savu intereses zudumulīgumaturpināšanai, līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājam piedzenams pamatparāds Ls 150 un nolīgtie kredīta procenti no 2002.gada 12.novembra līdz 2012.gada 30.septembrim Ls 38,15 (lietas 5.lapa). jo to paredz noslēgtālīgumaraksturs, jēga, būtība un mērķis, kas ir zudis.

Saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu, ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Civillikuma 1716.pants nosaka, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi, kura apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami nolīgumaneizpildīšanas (Civillikuma 1717.panta otrā daļa).

Līguma6.1.1.punktā noteikts, ja kredīta ņēmējs nokavē šajālīgumānoteiktos kredīta procentu vai pamatsummas atmaksas termiņus vai neievēro to apmērus, tad prasītājs ir tiesīgs uzlikt Kredīta ņēmējam līgumsodu 0,1% apmērā no nokavētā maksājuma summas par katra maksājuma katru nokavējuma dienu.

Tā kā atbildētājs pieļāvis prettiesiskulīgumapārkāpumu, proti, nav atdevis prasītājam studiju kredītu, tiesa uzskata, ka ir pamats līgumsoda piemērošanai.

Prasītājs, pamatojoties uz Studiju kredīta līguma 6.1.1. punktu un Ministru kabineta 2001.gada 29.maija noteikumu Nr. 219 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts no valsts budžeta līdzekļiem" 33.^{6} punktā ietvertajām normām, samazinājis līgumsoda apmēru līdz parāda pamatsummai, tas ir Ls 150.

Līgumsods ir civiltiesību institūts ar divējādu dabu, no vienas puses tas ir saistības pastiprinājums, no otras puses līgumsods kļūst par atbildības izpausmi, ja pastiprinājums izrādījies nepietiekams (K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Rīga, 2006., 115.lpp.).

Tiesa atzīst, ka prasītāja pieprasītā līgumsoda aprēķins nav pretējs samērīguma principam un Civillikuma 1.pantā noteiktajam labas ticības principam, tādējādi, tiesai nav pamata apšaubīt līgumsoda Ls 150 aprēķinu. Pretēji pierādījumi lietā nav iegūti.

Tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenams līgumsods no 2002.gada 11.decembra līdz 2007.gada 15.jūnijam Ls 150, uzskatot šādu līgumsoda apmēru par samērīgu. Tiesai nav pamata arī atzīt, ka būtu pārkāptas atbildētāja, kā patērētāja tiesības.

Civilprocesa likuma 195. nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas piedziņu, tiesa rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru, kā arī kredītiestādes nosaukumu un konta numuru, kurā veicama samaksa, ja tāds norādīts prasības pieteikumā.

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst, ka nosakāmas prasītāja tiesības saņemt 6% (likumiskos procentus) gadā no piespriestā, bet vēl nepiedzītā, pamatparāda Ls 150.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Prasītājs, iesniedzot prasību tiesā, samaksājis valsts nodevu Ls 50,72 (lietas 10.lapa), maksājis ar lietas izskatīšanu saistītos

izdevumus Ls 4,40 (lietas 11., 58. lapa), kas piedzenami no atbildētāja par labu prasītājam.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.1 pantu, atbildētājam nosakāms 7 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97.pantu, tiesa

nosprieda

prasību par naudas piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu Studiju un zinātnes administrācijai, reģistrācijas Nr.90000737795, kredīta pamatsummu Ls 150 (simts piecdesmit lati), nolīgtos aizdevuma lietošanas procentus no 2002.gada 12.novembra līdz 2012.gada 30.septembrim Ls 38,15 (trīsdesmit astoņi lati 15 santīmi), līgumsodu no2002.gada 11.decembra līdz 2007.gada 15.jūnijam Ls 150 (simts piecdesmit lati) un tiesas izdevumus Ls 55,12 (piecdesmit pieci lati 12 santīmi), ieskaitot tos prasītājam Valsts kases kontā Nr. LV61TREL2150174010000.

Noteikt Studiju un zinātnes administrācijai, reģistrācijas Nr.90000737795, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt 6% (seši procenti) gadā no piespriestā, bet vēl nepiedzītā, pamatparāda Ls 150 (simts piecdesmit lati).

Noteikt termiņu /pers. A/ labprātīgai sprieduma izpildei 7 (septiņu) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2013. gada 24.septembra Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese J.Mauliņa